

Elon puolivuosisraportti 1.1.–30.6.2018

Suluissa olevat vertailuluvut ovat 30.6.2017 lukuja.

- **Elon sijoitustoiminnan tuotto oli 0,8 prosenttia. Sijoitusten markkina-arvo oli 23,4 miljardia euroa.**
- **Vakavaraisuus; vakavaraisuusaste oli 123,8 prosenttia ja vakavaraisuuspääoma oli 1,7-kertainen vakavaraisuusrajaan nähden.**
- **Kokonaistulos oli -290 miljoonaa euroa.**
- **Hoitokustannussuhde oli 75,2 prosenttia.**

	1.1.–30.6.2018	1.1.–30.6.2017	1.1.–31.12.2017
Vakuutusmaksutulo, milj. e	1 827,8	1 694,8	3 510,8
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin, milj. e	186,3	967,3	1 607,6
Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle, %	0,8 %	4,4 %	7,4 %

	30.6.2018	30.6.2017	31.12.2017
Vastuuvelka, milj.e	20 612,4	19 440,8	20 134,5
Vakavaraisuuspääoma, milj. e ¹⁾	4 524,5	4 709,3	4 815,5
suhteessa vakavaraisuusrajaan	1,7	1,7	1,6
Eläkevarat, milj e ²⁾	23 570,1	22 771,9	23 443,9
% vastuuvelasta ²⁾	123,8 %	126,1 %	125,9 %
TyEL-palkkasumma, milj e ³⁾	13 325,3	12 194,1	12 717,0
YEL-työtulosumma, milj e ³⁾	1 824,2	1 871,9	1 824,2

¹⁾ Laskettuna kunakin ajankohtana voimassa olleiden säädösten mukaisesti (vastaava periaate koskee myös muita vakavaraisuustunnuslukuja)

²⁾ STM asetuksen (614/2008) 11 §:n 10 kohdan mukainen vastuuvelka + vakavaraisuuspääoma.

³⁾ Arvio vakuutettujen koko vuoden palkka- ja työtulosummasta

Taloussympäristö ja sijoitusmarkkinoiden kehitys

Globaali talouskasvu on pysynyt alkuvuonna suhteellisen vahvana, mutta kasvun jatkuminen on nyt pitkälti vain Yhdysvaltojen varassa. Raakaöljyn hinta on muun muassa OPEC:n tuotantorajoitteiden takia kohonnut yli 20 prosenttia vuoden alusta, mikä nostaa kuluttajahintainflaatiota globaalisti ainakin tilapäisesti.

Konsensusodotus globaalille talouskasvulle kuluvana vuonna on 3,8 prosenttia. Yhdysvaltojen kasvuodotus on kohonnut viime vuoden 2,3 prosentin kasvusta 3 prosentin tasolle. Globaali talouskasvu on ollut viime vuodet ilahduttavan yhtenäistä, mutta nyt Euroopan ja kehittyvien talouksien kasvu on alkanut ainakin tilapäisesti heikentyä. Euroalueen konsensusodotus kuluvalla vuodelle on 2,2 prosenttia, kun se viime vuonna oli 2,4 prosenttia. Kehittyvien talouksien kasvuodotus on laskenut muutaman prosentin kymmenyksen viime vuodesta.

Yhdysvaltojen talouskasvua tukee edelleen ekspansiivinen verouudistus, vaikka maassa vallitsee käytännössä jo täystyöllisyys. Vielä toistaiseksi palkka- ja inflaatiopaineet Yhdysvalloissa ovat pysyneet jopa yllättävän maltillisina. Yhdysvaltain keskuspankki FED on jatkanut rahapolitiikkansa varovaista kiristämistä ja odotuksissa on sen edelleen kiristyminen. FED:in rahapolitiikan seurannaisvaikutukset ja alkuvuonna kohonnut dollarin arvo ovat olleet jarruna monien kehittyvien talouksien kasvulle.

Euroopassa kasvun hiipuminen on tullut markkinoille yllätyksenä ja sitä pidetään toistaiseksi tilapäisenä. Euroopan keskuspankin EKP:n rahapolitiikka on edelleen erittäin stimuloivaa, mutta samalla raakaöljyn hinta ja kansainvälisen talouskasvun heikentyminen tuntuvat vaikuttaneen euroalueella kasvua heikentävästi. Suomen talouskasvu on alkuvuonna pysynyt vahvana, joskin paras vaihe lienee Suomessakin jo takanapäin ja esimerkiksi rakentamisessa on alkanut näkyä selvää kasvun hidastumista.

Globaalit sijoitusmarkkinat ovat olleet vuoden ensimmäisellä vuosipuoliskolla hermostuneita ja tuotot ovat jääneet monissa omaisuuslajeissa negatiivisiksi. Sijoitusmarkkinoiden tuottoihin ovat vaikuttaneet muun muassa poliittiset epävarmuudet, kuten pelot globaaleista kauppasodista, sekä odotukset markkinoiden likviditeetin kiristymisestä

keskuspankkien johdolla. Euromääräiselle sijoittajalle haasteita asettaa Yhdysvaltojen ja Euroopan välinen historiallisen korkea korkoero, jonka johdosta mm. dollarimääräisten sijoitusten valuuttasuojaus on kallista.

Listamattomissa sijoituksissa tuotot ovat olleet korkeampia kautta linjan suhteessa arvopaperimarkkinoiden tuottoihin. Pääomasijoituksissa yrityskauppa-aktiiviteetti on maailmanlaajuisesti jatkunut aktiivisena ja volyyymi on korkeampi kuin viime vuonna. Tähän vaikuttavat toteutuneet merkittävät isot fuusiot. Suomen kiinteistösijoitusmarkkinoilla transaktioiden määrä on edelleen korkealla tasolla ennätysellisen vuoden 2017 jälkeen. Uutena piirteenä vuoden 2018 aikana markkinoilla on näkynyt kansainvälisten sijoittajien voimakas mukaantulo myös asuntosijoitusmarkkinoille. Nettotuottovaatimukset ovat edelleen ennätysellisen alhaisella tasolla, ja transaktiivolyyymi vaikuttaa jatkuvan vilkkaana myös loppuvuonna.

Työeläkejärjestelmä

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvisti viime vuonna uudet yhtiökohtaiset asiakashyvitysperusteet työeläkeyhtiöille. Uudistus näkyy asiakkaille varsinaisesti siirtymäajan jälkeen vuonna 2019. Asiakashyvytys on asiakkaalle siirrettävä osuus työeläkeyhtiön tuloksesta. Työeläkeyhtiön vakavaraisuus ja toiminnan tehokkuus vaikuttavat asiakashyvitysten suuruuteen. Työeläkeyhtiöllä on mahdollisuus siirtää hyvityksiin koko hoitokustannusylijäämensä.

Elon hyvitysperusteiden lähtökohtana on oikeudenmukaisuus. Elo jakaa toiminnan tehokkuudesta syntyneen hoitokustannusylijäämän niille asiakkaille, joiden työeläkevakuutusmaksut ovat siihen vaikuttaneet ja huomioi vakavaraisuudesta syntyneen ylijäämän jaossa asiakkaan koko asiakshistorian. Elon asiakkaat saavat kilpailukykyiset hyvitykset myös jatkossa.

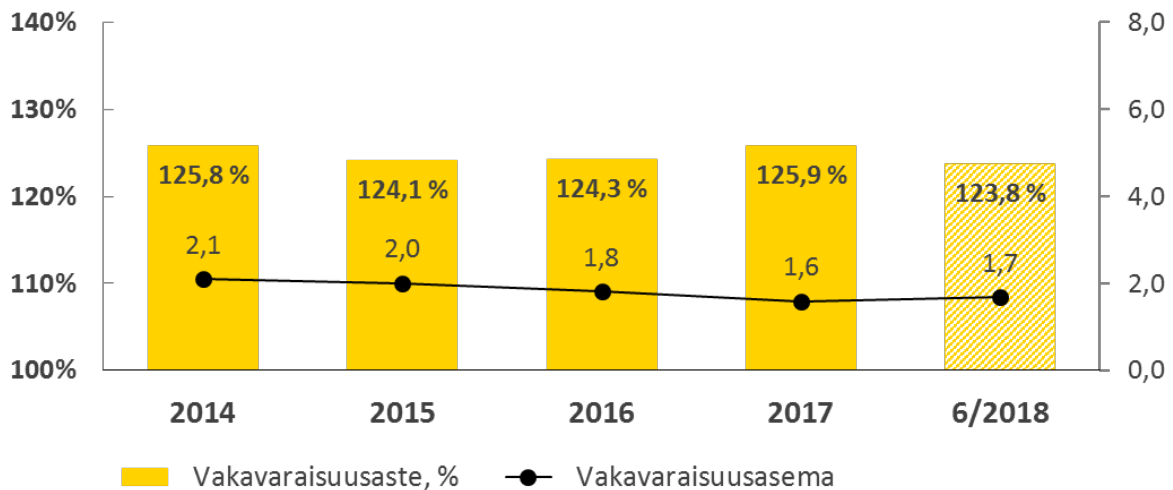
Vuoden 2018 aikana Sosiaali- ja terveysministeriön epävirallinen työryhmä on selvittänyt YEL-vakuuttamiseen liittyviä ongelmia ja kehittämistarpeita sekä niiden ratkaisuvaihtoehtoja. YEL-vakuuttamisen perustana oleva työtulon määritelmä on peruseriaatteiltaan samanlainen kuin lakia säädettäessä 1970. Yrittäminen on viime vuosina kuitenkin monimuotoistunut ja erityistä keskustelua on herättänyt laskutuspalveluyritysten asiakkaat. Uudistamisen lähtökohdan tulee olla se, että yrittäjien luottamus eläkejärjestelmään kasvaa. Nyt se on selvitysten perusteella liian heikko. Lisäksi Eläketurvakeskuksen tekemien selvitysten perusteella näyttäisi siltä, että yrittäjät monesti määrittävät työtulonsa pienemmäksi kuin heidän tosiasialliset ansiotulonsa. Tämä voi johtaa monessa tilanteessa ennakoitua pienempään eläke- tai sosiaaliturvaan.

Vuoden 2018 aikana on selvitetty myös olisiko tarkoituksenmukaista ja mahdollista luopua kunnallisen ja yksityisen sektorin eläkejärjestelmien erillisyydestä siten, että kaikki nykyisin näiden järjestelmien piirissä tehty työ vakuutettaisiin työntekijän eläkelain mukaan.

Kokonaisuudessaan Suomen työeläkejärjestelmä on hyvässä kunnossa ja keskustelua on käyty eläkejärjestelmään vaikuttavista tekijöistä kuten väestönkasvusta, taloudesta sekä työn muutoksesta.

Tulos ja vakavaraisuus

Vakavaraisuuspääoma oli 4 525 (4 709) miljoonaa euroa. Eläkevarat suhteessa vastuovelkaan eli vakavaraisuusaste oli 123,8 (126,1) prosenttia. Vakavaraisuuspääoma oli 1,7-kertainen (1,7-kertainen) vakavaraisuusrajaan nähden.

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin oli 186 (967) miljoonaa euroa. Vastaavalta ajalta laskettu vastuuvälille hyvitetävä tuotto oli 490 (528) miljoonaa euroa, josta osaketuottosidonnaisen vastuuvälän osuus oli 82 (160) miljoonaa euroa. Näin ollen sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin oli -304 (440) miljoonaa euroa.

Hoitokustannustulos oli 16 (10) miljoonaa euroa ja vakuutusliikkeen tulos oli -2 (-13) miljoonaa euroa. Elon yhteenlaskettu käypien arvojen mukainen kokonaistulos oli -290 (437) miljoonaa euroa. Kokonaisliikekulut olivat katsauskaudella 67 (66) miljoonaa euroa.

Vakavaraisuus	30.6.2018	30.6.2017	31.12.2017
Vakavaraisuusraja, milj. e	2 689,8	2 719,5	3 040,2
Vakavaraisuuspääoman enimmäismäärä, milj. e	8 069,5	8 158,1	9 120,6
Vakavaraisuuspääoma, milj. e	4 524,5	4 709,3	4 815,5
Vakavaraisuusaste, % ¹⁾	123,8	126,1	125,9
Vakavaraisuusasema ²⁾	1,7	1,7	1,6

¹⁾ Eläkevarat suhteessa STM asetuksen (614/2008) 11 §:n 10 kohdan mukaiseen vastuuvälään. Esitetään kaikki vuodet uudessa esitysmuodossa.

²⁾ Vakavaraisuuspääoma suhteessa vakavaraisuusrajaan

Vakuutuspalvelut ja asiakkuudet

Kesäkuun lopussa Elon hoidossa oli 45 700 (44 700) työntekijöiden TyEL-vakuutusta ja 84 000 (84 000) yrittäjien YEL-vakuutusta. Elossa vakuutettujen työntekijöiden ja yrittäjien kokonaismäärä oli raportointikauden lopussa kaiken kaikkiaan puoli miljoonaa eli 503 700 (484 200) henkilöä.

Elon markkina-aseman kasvu on jatkunut vahvana. Vuoden 2017 lopussa Elo saavutti TyEL- ja YEL-vakuutusten maksutulolla mitaten 25 prosentin kokonaismarkkinaosuuden. Elon markkina-aseman vahvistuminen on seurausta onnistuneesta TyEL- ja YEL-vakuutusten siirtoliikkeestä ja uusmyynnistä yhdessä kumppaneiden kanssa. Elo jatkoi markkina-asemansa vahvistamista vuoden 2018 alkupuoliskolla työeläkeyhtiöiden siirtokierroksilla, joissa Elon TyEL-maksutulo kasvoi 18,1 (12,2) miljoonalla eurolla. YEL-vakuutuksia siirtyi nettoon Eloon 234 (514) kappaletta. Vuoden 2018 huhti-kesäkuun siirtokierroksella yli 41 prosenttia TyEL-vakuutuksista siirtyi Eloon maksutulolla mitaten.

Kansallinen tulorekisteri tulee käyttöön 1.1.2019. Tulorekisteri on sähköinen tietokanta tulotiedoille ja käyttöön otosta alkaen tulorekisteriin ilmoitetaan reaaliaikaisesti palkkatiedot. Hanke etenee ja laajenee etuus- ja eläketietojen ilmoittamiseen vuonna 2020. Erityisesti asiakkaiden näkökulmasta muutos on merkittävä sillä palkkatietojen ilmoittaminen työeläkeyhtiöön muuttuu. Elossa tulorekisterin käyttöönottoon valmistautumista jatkettiin raportointijakson aikana suunnitellusti.

Elon työhyvinvointiasiantuntijoiden verkosto laajeni Turkuun. Elolla on nyt kattava verkosto ympäri Suomen Turussa, Tampereella, Vaasassa, Oulussa, Kuopiossa, Jyväskylässä ja Espoossa.

Elo on panostanut vahvasti asiakkaiden palvelun kehittämiseen. Yhtenä osoituksena tästä Elon vakuutuspalveluiden puhelinpalvelu valittiin toukokuun lopussa Asiakkaan ääni -kilpailussa, sarjassa Paras asiakaspalvelu pienille ja keskisuurille yrityksille, maan parhaaksi. Kilpailun voitto edellyttää erinomaista ja tasalaatuista palvelua sekä päämäärätietoista työtä sen kehittämiseksi.

Elon asiakkaat ovat olleet asiakaspalautteen mukaan tyytyväisiä myös Elon työkykyjohtamisen verkkopalveluun ja kokeneet saaneensa siitä konkreettisia hyötyä työkykyriskien hallintaan. Verkkopalvelu uudistettiin vuoden 2017 lopussa.

Elo käynnisti yhteistyön Suomen Olympiakomitean kanssa, jonka myötä Elo on Suomen Aktiivisin Työpaikka -kilpailun pääyhteistyökumppani. Osana yhteistyötä Elo kutsuu asiakkaitaan osallistumaan Olympiakomitean Suomen Aktiivisin Työpaikka -kilpailuun. Osallistumalla asiakkaat voivat kartoittaa oman työyhteisönsä henkilöstöliikunnan kokonaisuutta ja kehityskohteita, joita työstämällä työkykyä ja -hyvinvointia voidaan parantaa. Kilpailun voittaja palkitaan tammikuussa 2019 Urheilugaalassa.

Eläkepalvelut

Elo antoi yhteensä 12 756 päätöstä hakemuksesta vuoden 2018 ensimmäisen puolikkaan aikana. Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen suosio on tasaantunut viime vuodesta: päätöksiä on annettu tänä vuonna yhteensä 1 029 (1 536).

Ensimmäisen puolen vuoden aikana yrittäjiä jäi vanhuuseläkkeelle 540. Osittaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle jäi 242 yrittäjää. Kaikkiaan osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen ottajista 26 prosenttia oli yrittäjiä.

Vuoden 2018 aikana Elo on antanut toistaiseksi muutamia työuraeläkepäästöjä. Hakemusmäärät ovat olleet odotetun mukaisesti erittäin maltillisia.

Elon asiakkaat ovat ottaneet uusia palvelukanavia käyttöön. Alkuvuonna eläkeasioiden verkkopalveluun kirjauduttiin noin 74 000 kertaa. Verrattuna samaan ajankohtaan edellisvuonna sähköinen asiointi on lisääntynyt noin 6,4 prosenttia. Eniten verkon kautta haetaan osittaista varhennettua vanhuuseläkettä ja vanhuuseläkettä.

Alkuvuoden aikana Elo laajensi sähköisiä palvelujaan sähköisiin eläkepäästöksiin. Nyt Elostä on mahdollista saada koko eläkekäsittelyn hakemisprosessi sähköisessä muodossa. Prosessi sisältää mm. ennakkoneuvonnan, eläkkeen hakemisen, sähköiset eläkepäästökset ja eläkkeensaajan palvelut. Loppuvuoden aikana sähköistä asiointia laajennetaan entistä kattavammaksi.

Uusien työkyvyttömyyseläkepäästösten määrien kasvu edelliseen vuoteen verrattuna on erittäin vähäistä (noin 1 prosentti). Keskustelua herättänyt aktiivimalli on näkynyt yksittäisinä yhteydenottoina ja hakemuksina. Ensimmäisen puolen vuoden aikana Elon ammatilliseen kuntoutukseen tuli yhteensä 993 (887) hakemusta. Elon ammatilliseen kuntoutukseen haki ensimmäisen puolen vuoden aikana noin 10 prosenttia enemmän henkilöitä kuin edellisvuonna. Koko edellisvuonna kuntoutukseen hakijoiden määrä kasvoi 11,4 prosenttia.

Kesäkuun lopussa Elolla oli 233 525 eläkkeensaajaa. Eläkkeitä maksettiin kahden ensimmäisen kvartaalin aikana 1 621 miljoonaa euroa, josta vanhuuseläkkeitä oli 1 371 miljoonaa euroa (luvussa mukana osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet).

Sijoitusomaisuusluokkien painopisteet

Osake-, korko- ja valuuttamarkkinoita leimasi hermostuneisuus ja arvopaperisijoitusten tuotot kokonaisuudessaan olivat alhaiset vuoden ensimmäisellä puoliskolla. Osakemarkkinoiden tuotoissa maantieteellisten alueiden välillä oli merkittäviä eroja. Parhaiten tuottivat Suomen osakemarkkinat lähes 10

prosenttia, kun muun Euroopan tuotto jäi alkuvuonna hieman negatiiviseksi. Yhdysvaltojen osakemarkkinoiden tuotto oli +2 prosenttia, kun taas kehittyvät markkinat kärsivät suurimmat tappiot.

Korkosijoitusten osalta tuotot jäivät noltaan tai negatiivisiksi useilla eri korkosijoitusten alueilla kuten yrityslainasijoituksissa sekä kehittyvien markkinoiden sijoituksissa. Valuutoista Yhdysvaltain dollari vahvistui hieman euroa vastaan. Hedge Fund -sijoitusten tuotot olivat positiiviset 2,2 prosenttia.

Listamattomat pääoma- ja reaalijoitukset tuottivat tasaisesti ja tukivat kokonaistuottoa, kun hermostunut talousympäristö heikensi arvopaperimarkkinoiden tuottoja. Reaalijoitusten kysyntä säilyikin vahvana, matalana pysyvän korkotason tukiessa niidenkin jo ennätyskorkeita arvostuksia.

Kiinteistösijoitusten tuotto pysyi vakaana. Toimitilojen ja asuntojen käyttöasteet ovat säilyneet hyvällä tasolla suurimman vajaakäytön kohdistuessa edelleen toimisto- ja varastotiloihin. Elon kotimaisen kiinteistösalkun toiminnan painopiste on olemassa olevan salkun edelleen kehittäminen vuokrauksen ja kiinteistökehityksen toimenpiteillä sekä muutamien kiinteistöjen myynneillä.

Alkuvuonna toteutetulla kaupalla Elo osti osuudet Exilion Real Estate 1 Ky:stä. Yhtiö omistaa kolme toimitilakiinteistöä, jotka sijaitsevat Helsingin keskustassa ja Ruoholahdessa. Kiinteistöjen vuokrattava pinta-ala on noin 50 000 neliometriä.

Vuoden alussa valmistui myös kaksi uutta asuinkerrostaloa (n. 200 asuntoa) Espoon Niittykumpuun ja Keravan keskusta. Lisäksi tehtiin esisopimus asuntokohteen rakennuttamisesta Vantaan Pähkinärinteeseen. Katsauskaudella myytiin vanhempaa asuntokantaa eri puolilta Suomea noin 40 miljoonalla eurolla.

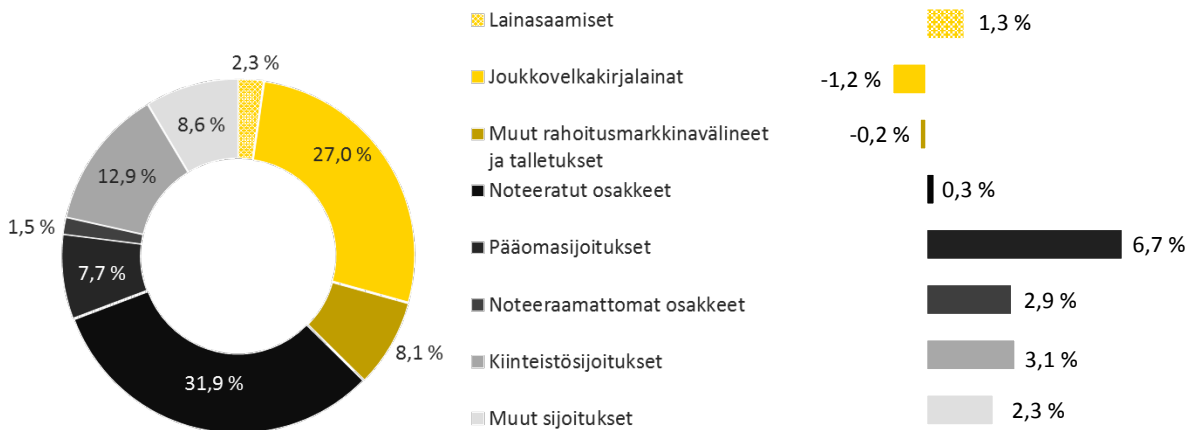
Pääomasijoitusten tuotot olivat 6,7 prosenttia. Runsaat irtaantumiset ja kohdeyhtiöiden hyvät tuloskehitykset nostavat tuotot vahvalle tasolle. Yrityskauppa-aktiiviteetti on maailmanlaajuisesti jatkunut aktiivisena ja volyymi on korkeampi kuin viime vuonna. Tähän vaikuttavat toteutuneet merkittävät isot fuusiot. Varainkeruuvolyymit ovat myös kasvaneet rahastojen kokojen kasvaessa, kun etenkin pörssiä ostettujen yritysten osuus on nousussa.

Suomen talouden kasvun kiihtyminen näkyi Elon yritysrahoituksessa lainakysynnän kasvuna. Yrityskauppoja ja -järjestelyitä tehdään runsaasti ja Elo oli mukana useissa niihin liittyvissä rahoitusratkaisuissa. Samalla myös lainarahan tarjonta yrityksille on hyvällä tasolla ja on siten mahdollistanut investointien selkeän lisääntymisen. Esimerkiksi Rakennusteollisuus RT:n mukaan uudisrakentamisen volyymi-indeksi kasvoi vielä viime vuonna vajaat kahdeksan prosenttia, ja kuluvana vuonna volyymikasvuksi ennakoidaan noin neljää prosenttia.

Kesäkuun lopussa Elon sijoitusten arvo oli 23 404 (22 607) miljoonaa euroa. Sijoitusten tuotto oli vuoden ensimmäisellä puoliskolla 0,8 (4,4) prosenttia. Toisen kvartaalin tuotto oli 1,2 (1,5) prosenttia. Vuoden alusta tarkasteltuna omaisuuslajeista parhaiten tuottivat pääomasijoitukset, joiden tuotto oli 6,7.

Elon sijoitusten viiden vuoden keskimääräinen nimellistuotto oli 6,1 prosenttia ja kymmenen vuoden keskimääräinen nimellistuotto oli 5,4 prosenttia. Viiden vuoden keskimääräinen reaalityttö oli 5,4 prosenttia ja kymmenen vuoden keskimääräinen reaalityttö oli 4,2 prosenttia. Vuosien 2007–2013 osalta laskennassa on käytetty LähiTapiola Eläkeyhtiön sijoitustuottoja.

Sijoitusten riskijakauma ja sijoitustuotot

Sijoitusjakauma ja tuotot

	Perusjakauma		Riskijakauma		Tuotto sis. valuuttasuojat	Volatiliteetti
	milj. e	%	milj. e	%		
Korkosijoitukset	9 209,7	39,4	4 223,7	18,0	-0,9	
Lainasaamiset	532,9	2,3	532,9	2,3	1,3	
Joukkovelkakirjalainat	7 023,4	30,0	6 326,7	27,0	-1,2	2,7
Julkisyhteisöjen joukkovelkakirjalainat	3 346,3	14,3	3 337,6	14,3	-1,5	
Muiden yhteisöjen joukkovelkakirjalainat	3 677,2	15,7	2 989,1	12,8	-0,8	
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset sis. sij. kohdistuvat saamiset ja velat	1 653,4	7,1	-2 635,8	-11,3	-0,2	
Osakesijoitukset	9 166,8	39,2	9 626,6	41,1	1,5	
Noteeratut osakkeet	7 003,7	29,9	7 463,5	31,9	0,3	7,5
Pääomasijoitukset	1 807,5	7,7	1 807,5	7,7	6,7	
Noteeraamattomat osakkeet	355,6	1,5	355,6	1,5	2,9	
Kiinteistösijoitukset	3 028,1	12,9	3 028,1	12,9	3,1	
Suorat kiinteistösijoitukset	2 337,6	10,0	2 337,6	10,0	3,3	
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitusyritykset	690,5	3,0	690,5	3,0	2,3	
Muut sijoitukset	1 998,9	8,5	2 004,5	8,6	2,3	
Hedge-rahastosijoitukset	2 046,5	8,7	2 046,5	8,7	2,2	3,3
Hyödykesijoitukset	0,1	0,0	8,7	0,0	-	
Muut sijoitukset	-47,6	-0,2	-50,8	-0,2	-	
Sijoitukset yhteensä	23 403,5	100,0	18 882,9	80,7	0,8	2,7
Johdannaisten vaikutus			4 520,7	19,3		
Yhteensä	23 403,5	100,0	23 403,5	100,0		

Tuotto sis. valuuttasuojat -sarakeessa valuuttajohdannaisten tuotto on arvioitu omaisuuslajeille raportointihetken valuuttamääräisen omaisuuden suhteessa.

Kokonaistuottoprosentti sisältää sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut. Joukkolainojen modifioitu duraatio on 3,2 vuotta. Avoin valuuttapositio on 21 % markkina-arvosta.

Ympäristövastuu sijoittamisessa

Elo ilmastostrategian yhtenä keskeisenä tavoitteena on vaikuttaminen. Elo on Euroopan suurimman ilmastonmuutosta torjuvan sijoittajien yhteistyöverkoston, IIGCC:n jäsen.

Elo allekirjoitti yhdessä 60 institutionaalisen sijoittajan kanssa toukokuussa julkaistun avoimen kirjeen, jossa kannustettiin öljy- ja kaasuyhtiöitä kehittämään ratkaisuja, jotka ovat linjassa Pariisin ilmastopimuksen kahden asteen tavoitteen kanssa. Kesäkuussa Elo laajensi vaikuttamistaan yritysten lisäksi valtioihin ollen mukana satojen sijoittajien allekirjoittamassa yhteiskirjeessä G7-maiden johtajille, jotta ne sitoutuisivat tehokkaammin keinoin Pariisin ilmastopimuksen tavoitteisiin.

Elo oli mukana 13.6.2018 pidetyssä Suomen ilmastohuippukokouksen kansainvälisessä paneelikeskustelussa, jossa ilmastonmuutosta käsiteltiin sijoittajan ja rahoitusmarkkinoiden näkökulmasta. Kokouksen yhteydessä julkaistiin ilmastoluokituksia tekevän järjestön Asset Owner Disclosure Projectin (AODP) ”Winning Climate Strategies” -raportti. Elo on raportissa esimerkkinä yhtenä 22:sta maailmanlaajuisesti parhaiten ilmastokysymykset huomioivasta institutionaalisesta sijoittajasta.

Elo oli mukana myös laatimassa koko Suomen finanssialalle yhteisiä ilmastoraportointisuosituksia, jotka julkaistiin kesäkuussa.

Compliance-toiminta

Elon compliance-toiminnan suunnittelussa pohjana on havaittuihin riskeihin vastaaminen, mutta samalla myös jatkuva riskien seuranta ja reagointi läpi vuoden. Toimintaa kehitetään edelleen modernin compliancen parhaiden käytänteiden mukaisesti. Vuoden 2018 osalta erityispainopisteenä on lahjontaan ja korruptioon sekä ihmisoikeuksiin liittyvien riskien kartoitus sekä niihin liittyvä koulutus.

Elossa hyväksyttiin uudet lahjonnan ja korruption vastaiset ohjeet tammikuussa 2018 ja kevään aikana kartoitettiin kaikkien liiketoimintojen kanssa toimintaan liittyvät lahjonta- ja korruptioriskit. Uusien ohjeiden koulutukset aloitettiin keväällä ja niitä jatketaan syksyllä. Alkuvuodesta lahjontaepäilyksiä ei tullut Elon tietoon.

Elossa kartoitettiin kevään aikana liiketoimintaan liittyvät ihmisoikeusriskit kaikkien liiketoimintayksiköiden kanssa. Ilmoituksia toteutuneista ihmisoikeuksien rikkomuksiin liittyvistä riskeistä ei tehty.

Hallinto

Elon varsinainen yhtiökokous valitsi 23.4.2018 uusia jäseniä hallintoneuvostoon sekä yhtiön tilintarkastajan. Yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen, päätti voiton käytöstä hallituksen esityksen mukaisesti sekä myönsi vastuuvapauden hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle. Lisäksi yhtiökokous päätti Elon yhtiöjärjestyksen tehtävistä muutoksista.

Uusina jäseninä hallintoneuvostoon valittiin kolmivuotiskaudeksi 2018–2021 konsernijohtaja Antti Rantalainen (Rantalainen-Yhtiöt Oy) ja varapuheenjohtaja Lasse Laurikainen (Insinööriliitto IL ry). Lisäksi hallintoneuvoston jäseniksi vuoden 2020 varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka valittiin hallituksen puheenjohtaja Nanna Hietala (MSK Group Oy) ja toimitusjohtaja Tommi Sova (Intrum Justitia Oy) sekä vuoden 2021 varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka johtaja Esa Neuvonen (YIT Oyj).

Erovuorossa olevista jäsenistä valittiin uudelleen Ilkka Brotherus, Antti Hakala, Maija Hjelt, Sauli Huikuri, Kalle Kujanpää, Veli-Matti Kunttonen, Timo Mäki-Ullakko, Jukka Tikka, Pentti Virtanen, Jaana Ylitalo ja Satu Yrjänen. Yhtiökokous päätti pitää hallintoneuvoston puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajille maksettavat vuosipalkkiot sekä jäsenten kokouspalkkiot ennallaan. Tarkat palkkiot julkaistiin palkka- ja palkkioselvityksessä Elon verkkosivuilla. Elon tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö Ernst & Young Oy.

Tulevaisuuden näkymät taloudessa

Kansainväliseen talouskehitykseen, poliittiseen ilmapiiriin ja niiden myötä sijoitusmarkkinoihin liittyy juuri nyt paljon epävarmuutta. Talouskehitys on alkanut jo eriytyä ja Yhdysvallat näyttää lähiaikoina olevan ainoa vahva talouskasvun moottori OECD-alueella, kun taas muissa talouksissa näkymät ovat vaihtelevasti heikompia. Keskuspankkien rahapolitiikka näyttää olevan edelleen eriytyvässä ja se aiheuttaa osaltaan painetta USA:n dollarin vahvistumiseen sekä dollarimääräisen likviditeetin kiristymiseen, mikä heikentää muun muassa velkaantuneimpien kehittyvien talouksien sijoitusnäkyä.

Tavanomaisten syklisten huolien ohella uutena tekijänä kauppapoliittiset ristiriidat näyttävät jatkuvan, jopa ehkä kärjistävän lähiaikoina. Kauppajännitteillä ei toistaiseksi arvella olleen vielä merkittäviä vaikutuksia talouskasvuun, mutta ne ovat kuitenkin omiaan lisäämään epävarmuutta lähiaikojen talous- ja markkinakehitykseen.

Suomen talouskasvu oli alkuvuonna vahvaa ja laaja-alaista, mutta paras vaihe on Suomessakin ehkä jo takana. Kansainvälinen kysyntä on jatkunut suotuisana ja yksityinen kulutus on edelleen vahvalla tasolla. Yksityistä kulutusta on tukenut myös hyvä työllisyyskehitys. Kotitalouksien velkaantuminen on kuitenkin samalla jatkunut. Alkuvuoden vahvan kasvun taustalla ovat olleet myös investoinnit, joiden kasvuhipun odotetaan olevan tänä vuonna. Esimerkiksi rakentamisessa on jo alkanut näkyä selvää kasvun hidastumista. Hintojen nousupaineet ovat vielä vähäisiä eikä inflaation odoteta nousevan merkittävästi yhtä prosenttiyksikköä korkeammalle tasolle vuoden aikana.